JAARGANG 8 - FEBRUARI 2026

NIEUWSBRIEF
De Varkenspraktijk

AAN DE SLAG MET PRRS

In deze nieuwsbrief besteden we onder andere aandacht aan het Nationaal PRRS-Plan. Na een aanloopperiode van enkele jaren gaat het dit jaar dan echt van start. Je kunt op pagina 2 lezen wat dit concreet voor jouw bedrijf inhoudt.

Ook is er aandacht voor de brochure Hokverrijking, die onlangs uitgekomen is en de richtlijnen aangeeft van wet- en regelgeving op het gebied van hokverrijking en nestbouwmateriaal. Het nemen van de juiste beslissingen hierover is maatwerk, en daarom goed om samen met je dierenarts en andere bedrijfsadviseurs te bespreken.

Afgelopen nieuwsbrieven kwam er steeds al een locatie van de Varkenspraktijk aan bod, dit keer is het de locatie Diessen.

Tenslotte willen we je informeren dat Geert van Gelder, dierenarts van locatie Chaam, zijn activiteiten als varkensarts heeft beëindigd en zijn taken heeft overgedragen aan zijn naaste collega's. Geert gaat zich volledig richten op de rundvee- en kalversector.

Maand van de staart

Sinds enkele jaren is de maand maart door CoViVa omgedoopt tot de maand van de staart. Dit alles is gedaan om extra aandacht te vragen voor de krulstaart.

Onderweg zien wij verschillende initiatieven om ervaring op te doen met lange staarten. Er zijn varkenshouders die zijn gestart met het niet couperen van de fokgelten. Sommige bedrijven zijn al een stapje verder gegaan en maken de koppels met lange staarten steeds groter. Ook hebben we klanten die de staarten stapsgewijs iets minder kort couperen, waarbij de biggen op enkele bedrijven al bijna de volledige staartlengte hebben.

Het houden van lange staarten is een leerproces en dat betekent dat er ook tegenslagen zijn. ‘Het gaat niet vanzelf’ is een opmerking die we vaak horen van varkenshouders met enige ervaring. Wij vinden het mooi om te zien dat er ondanks de benodigde extra inspanning toch motivatie is om te experimenteren met lange staarten. Als het lukt om varkens te houden met een lange staart betekent dat immers dat meerdere factoren, waaronder de diergezondheid in orde zijn. Als praktijk willen wij onze complimenten geven aan de voorlopers met lange staarten en in maart zullen wij ook taarten uitdelen in samenwerking met CoViVa.

De nationale aanpak van PRRS
Wat houdt dit in?

De CoViVa (Coalitie Vitale Varkenshouderij) heeft de ambitie uitgesproken om heel Nederland in 2040 PRRS-vrij te hebben. De ziekte PRRS, oftewel abortus blauw, veroorzaakt bij biggen en vleesvarkens vooral luchtwegklachten en bij zeugen met name vruchtbaarheidsproblemen. Naast deze (soms zeer) duidelijke kliniek heeft het ook een duidelijke invloed op het afweersysteem. Daardoor komen andere ziektes vaak tegelijk voor met PRRS.

De afgelopen jaren hebben een aantal varkenshouders in samenwerking met hun dierenarts de eerste stappen gezet en ervaring opgedaan met de aanpak van PRRS in het zogenoemde "voorloperstraject". Dit jaar krijgt het nationaal PRRS-plan verder vorm voor alle varkenshouders. Deze fase staat vooral in het teken van bewustwording en in beeld brengen wat er precies per bedrijf gebeurt.

Voor uw bedrijf betekent dat concreet:

1. Er moet een plan van aanpak PRRS komen voor ieder UBN.
2. Ieder jaar moet een biosecuritycheck worden ingevuld per UBN.
3. Er komt een verplichte monitoring voor PRRS om het bedrijf een PRRS-status te geven.

Als eerste wordt in het bedrijfsgezondheidsplan (BGP) een plan van aanpak PRRS opgenomen. Dit zal jaarlijks moeten worden geüpdatet. Hierin wordt de huidige PRRS-status vastgelegd, het doel ten aanzien van PRRS-aanpak beschreven en een aantal maatregelen opgenomen om dat doel te bereiken.

Vanaf de zomer verwacht de CoViVa de biosecuritycheck beschikbaar te hebben en kan deze worden ingevuld samen met uw dierenarts. De biosecuritycheck zal ieder jaar geüpdatet moeten worden.

De verplichte monitoring is afhankelijk van de VVL-status van het bedrijf en gebeurt door middel van bloedonderzoek bij biggen of vleesvarkens die het bedrijf verlaten. Het dient drie keer per jaar te gebeuren, net zoals de andere verplichte monitoring.

Bij bedrijven met zeugen en biggen (A of B-status) worden er 30 kraamstal biggen van 4 weken of 20 biggen van 10 weken leeftijd getapt.
Bij bedrijven met alleen gespeende biggen (E of F-status) 20 biggen van 10 weken.
De bedrijven met alleen opfok- of vleesvarkens (C en D-status) 5 vleesvarkens op slachtleeftijd.
De laatste categorie zal in principe voornamelijk via het slachthuis gebeuren. Het bloed dat getapt moet worden bij de biggen zal via uw eigen dierenarts gebeuren.
Uiteindelijk wordt er na drie bemonsteringen een status bepaald: basis, brons, zilver of goud.

Met deze bemonstering wordt een eerste indruk gegeven hoe het bedrijf ervoor staat qua PRRS. Om PRRS definitief van het bedrijf te krijgen is vaak een combinatie van verschillende maatregelen qua management, hygiëne en/of dierstromen nodig.
Uw dierenarts kan helpen met het maken van een plan van aanpak voor uw bedrijf.

Klik hier voor meer informatie over het Nationaal PRRS plan

NATIONAAL PRRS-PLAN

Nationaal PRRS plan 2025-2040

Kennisvraag

In de praktijk komen we met regelmaat diergeneeskundig interessante beelden tegen. Welke ziektekiem is het meest waarschijnlijk als veroorzaker van deze huidafwijkingen?

A) PRRS

B) Nieuwe parvo variant

C) Oedeemziekte

Klik hier voor het juiste antwoord!

Varkensartsen in de media

Hogere varkensgezondheid is ook zonder Depop-Repop mogelijk

Varkenshouders zien in toenemende mate het nut én de noodzaak van een hogere gezondheid van de varkens. Niet alleen kunnen betere technische resultaten behaald worden, maar ook kan de inzet van diergeneesmiddelen verlaagd worden en neemt het werkplezier toe!

Ook naar aanleiding van de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) werd het belang van gezonde zeugenstapels weer eens duidelijk. Diverse bedrijven die deelgenomen hebben aan de Lbv-regeling, maar wel een hoog gezonde zeugenstapel hadden (vrij van PRRS, APP en/of Mycoplasma), hebben deze dieren kunnen verkopen aan andere varkenshouders. Helaas zijn SPF-dieren niet altijd beschikbaar en is er voor een Depop-Repop (het leegmaken van een zeugenbedrijf en het opnieuw starten met gezonde dieren zonder specifieke bedrijfsgebonden ziektekiemen zoals APP, Mycoplasma en PRRS) een goede planning noodzakelijk.

Lees verder

Column Rick Janssen in de Boerderij

Biosecurity-maatregel 6 - Gespeende biggen in kraamhokken

In het kader van het eerder besproken nationaal PRRS-plan, is ook biosecurity van groot belang. In de vorige nieuwsbrieven zijn al 5 van de 10 gouden biosecurity-maatregelen besproken. Regel 6 stelt dat er beter geen gespeende biggen in kraamhokken blijven liggen. Door stress en voerveranderingen functioneert het immuunsysteem van biggen vlak na spenen minder goed. Dit zorgt ervoor dat de biggen vatbaarder zijn voor infecties én dat er ook meer kans is op verspreiding van ziektekiemen. Als deze gespeende biggen in dezelfde afdeling liggen als biggen van een jongere leeftijd, is de kans groter dat deze dieren ook besmet raken waardoor infecties verspreid blijven worden van de ene naar de andere leeftijdsgroep. Het is daarom verstandig om het spenen van biggen in een kraamafdeling waar ook jongere biggen liggen, zoveel mogelijk te voorkomen.

Wet- en regelgeving rondom hokverrijking

Naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak uit 2024 is de nieuwe brochure “Hokverrijking en nestbouwmateriaal voor varkens” uitgebracht in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Deze uitspraak gaat over de invulling van de wettelijke eis van hokverrijking bij varkens

“Varkens beschikken permanent over voldoende materiaal om te onderzoeken en te manipuleren, zoals stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf of een mengsel daarvan, voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.” (artikel 2.22, lid 1, Besluit houders van dieren).

In de uitspraak is te lezen dat afleidingsmateriaal “eetbaar” en “wroetbaar” moet zijn en dat kettingen met kunststof speeltjes daar dus niet aan voldoen. Daarnaast moet de hokverrijking permanent aanwezig zijn.
Om tot een praktische invulling te komen is daarom de brochure- en checklist Hokverrijking uitgebracht.

Belangrijkste aanbevelingen:

- Het materiaal is eetbaar en niet gemengd met het reguliere voer
- Het materiaal is (gedeeltelijk) op de grond beschikbaar en ruiven mogen niet hoger dan schouderhoogte zijn
- Het materiaal is veilig en schoon
- Minimaal 25% van de varkens moet tegelijk met het materiaal bezig kunnen zijn
- Het materiaal is 24 uur per dag 7 dagen per week beschikbaar
- Het materiaal wordt minimaal één keer per week ververst, aangevuld of vervangen

In de nieuwe brochure wordt met voorbeelden gewerkt om aan deze “open norm” verder invulling te geven. Dit zal worden gebruikt door de NVWA om het handhavingskader vorm te geven. Dat wil zeggen dat de NVWA naar aanleiding van deze brochure gaat handhaven en beoordelen of de hokverrijking wel of niet voldoet.

De dierenartsen van De Varkenspraktijk komen op veel verschillende bedrijven en willen graag meedenken voor een geschikte oplossing voor uw bedrijf. Ook de komende periode proberen wij om zo veel mogelijk voorbeelden van geschikte hokverrijking te verzamelen. Laten we met elkaar deze stap vooruitzetten!

Op de website van Wageningen University & Research (WUR) vindt u de documenten over hokverrijking en nestmateriaal:

Brochure Hokverrijking en nestbouwmateriaal

Checklist Hokverrijking

Even voorstellen: De Varkenspraktijk locatie Diessen

In deze rubriek zetten we onze praktijklocaties in de spotlights. De Varkenspraktijk werkt namelijk vanuit zes verschillende locaties.

Deze keer de locatie Diessen

Dierenartsen Midden Brabant is een gemengde groepspraktijk gevestigd in Diessen met 18 dierenartsen. Vroeger was iedereen werkzaam als all-round dierenarts, maar de afgelopen 20 jaar is er steeds meer per diersoort gespecialiseerd. Mede hierdoor zijn er samenwerkingen aangegaan met andere praktijken voor pluimvee en paard om de service en kennis te blijven leveren die wij nastreven. Ook maakt de varkenssectie sinds enkele jaren deel uit van de Varkenspraktijk om vergelijkbare redenen.

In het pand hebben we een eigen laboratorium waar (vooral bacteriologisch) onderzoek kan worden uitgevoerd en autovaccin kan worden geproduceerd.

Beekseweg 11A 5087 KA Diessen